

The Factors Determining Saving Intention According to Patterned Behavior Theory: A Case Study of Members of the Kasetsart University Savings Cooperative

Pitchaya Suebsaithai, Ratthaneepa Chawpong* and Atiphanan Suwimolsathian

Department of Cooperative, Faculty of Economics, Kasetsart University, Thailand

*Corresponding author: ratthaneepa.c@ku.th

Abstract

The determinants of members' intention to increase deposits at the Kasetsart University Savings Cooperative by employing the Theory of Planned Behavior, encompassing Attitude, Subjective Norm and Perceived Behavioral Control. The sample comprised 382 cooperative members. Data were collected through a structured questionnaire and analyzed using descriptive statistics, Analysis of Variance (ANOVA), and Multiple Linear Regression analysis. The reliability assessment demonstrated good to excellent internal consistency, with Cronbach's Alpha coefficients ranging from 0.839 to 0.909. The regression analysis revealed that Attitude, Subjective Norm and Perceived Behavioral Control exerted significant positive influences on saving intention. The proposed model accounted for 44.9% of the variance in saving intention ($R^2 = 0.449$). Furthermore, education level and average monthly income were found to significantly differentiate members' decisions to increase deposits. Notably, perceived behavioral control emerged as the most influential predictor of members' intention to increase deposits. Therefore, the Kasetsart University Savings Cooperative should promote members' perceived behavioral control by providing convenient saving channels and measures that facilitate increased deposits. In addition, the cooperative should foster positive attitudes toward saving and continuously communicate the benefits of saving to enhance members' intention to increase their deposits.

Keywords: Saving Intention, Theory of Planned Behavior, Savings and Credit Cooperative

ปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน: กรณีศึกษาสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิชญา สืบสายไทย รัฐณิภา ขาวพงษ์* และ อธิภานันท์ สุวิมลเสถียร

ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

*Corresponding author: ratthaneepa.c@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ซึ่งประกอบด้วย ทศนคติ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย และการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอย เชิงพหุ ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือพบว่าอยู่ในระดับดีถึงดีมาก โดยมีค่า Cronbach's Alpha อยู่ระหว่าง 0.839–0.909 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุพบว่า ทศนคติ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความตั้งใจในการออม โดยแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจได้ร้อยละ 44.9 ($R^2 = 0.449$) นอกจากนี้ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจออม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อความตั้งใจในการออมของสมาชิก ดังนั้นสหกรณ์ ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ควรส่งเสริมการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของสมาชิก โดยพัฒนาช่องทางและมาตรการที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการออม ควบคู่กับการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการออมและ การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมความตั้งใจในการออมของสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความตั้งใจในการออม, ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน, สหกรณ์ออมทรัพย์

© 2026 AEMS: Applied Economics, Management and Social Sciences

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เศรษฐกิจมีความผันผวน ความไม่แน่นอนของรายได้ และค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น การออมเงินจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงทางการเงินของครัวเรือน อย่างไรก็ตามจากรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจของ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ในปี พ.ศ. 2566 พบว่า สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนของไทยยังคงอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 90.9 ต่อ GDP ซึ่งสวนทางกับอัตราการออมภาคครัวเรือนที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง ซึ่งสะท้อนถึงความเปราะบางทางการเงินในระดับประเทศ ปัญหาดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในภาคเอกชนเท่านั้นแต่ยังพบในกลุ่มบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาเช่นกัน ซึ่งแม้จะมีรายได้ประจำแต่ก็ยังเผชิญกับภาระหนี้สินและความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจในระยะยาว

สหกรณ์ออมทรัพย์มีบทบาทสำคัญในฐานะสถาบันการเงินภาคประชาชนที่สนับสนุนการออมและเสริมสร้างวินัยทางการเงินของสมาชิก โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกเป็นบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการ และพนักงานของรัฐมากกว่า 8,000 คน และมีสินทรัพย์รวมกว่า 49,754 ล้านบาท สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ประจำและมีความมั่นคงทางอาชีพ จึงเป็นกลุ่มที่มีโอกาสในการออมค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม แม้สมาชิกจะมีศักยภาพในการออมจากการมีรายได้ที่มั่นคง แต่การเพิ่มเงินฝากของสมาชิกไม่ได้เกิดขึ้นในระดับเดียวกัน และยังไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยใดทำให้สมาชิกบางส่วนมีแนวโน้มเพิ่มเงินฝากมากกว่าสมาชิกกลุ่มอื่น สะท้อนว่าปัจจัยด้านรายได้หรือศักยภาพทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอในการอธิบายการตัดสินใจเพิ่มเงินฝากของสมาชิก หากยังมีปัจจัยด้านพฤติกรรมและจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจดังกล่าว การทำความเข้าใจปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออมจึงมีความสำคัญ เนื่องจากจะช่วยให้สหกรณ์สามารถกำหนดมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้สมาชิกเพิ่มการออมและการฝากเงินมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกและเสถียรภาพของสหกรณ์ในระยะยาว

แม้ว่าวรรณกรรมด้านการเงินเชิงพฤติกรรมจะยอมรับว่าปัจจัยทางจิตวิทยามีบทบาทต่อการตัดสินใจทางการเงิน แต่กรอบการอธิบายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในการอธิบายกลไกที่นำไปสู่การออม งานวิจัยส่วนใหญ่ เช่น Allom et al. (2018) และ Satsios et al. (2020) มักศึกษา "พฤติกรรมออม" (Saving Behavior) ในฐานะผลลัพธ์สุดท้าย โดยให้ความสำคัญกับผลลัพธ์เชิงประจักษ์มากกว่ากระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้นก่อนการแสดงผลพฤติกรรม แนวทางดังกล่าวก่อให้เกิดข้อจำกัดเชิงทฤษฎี เนื่องจากการตัดสินใจทางการเงินมิได้เกิดขึ้นโดยตรงจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ แต่ผ่านกระบวนการประเมินเชิงจิตวิทยาซึ่งสะท้อนผ่าน "ความตั้งใจในการออม" (Saving Intention) การละเลยตัวแปรดังกล่าวทำให้องค์ความรู้เดิมไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนว่า เหตุใดบุคคลที่มีระดับรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกันจึงมีระดับการเพิ่มเงินฝากแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ความไม่สมบูรณ์ของกรอบการอธิบายนี้จึงสะท้อนความจำเป็นในการศึกษากลไกที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติ อิทธิพลทางสังคม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจในการออม

เพื่ออธิบายข้อจำกัดเชิงทฤษฎีดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาบทบาทของความตั้งใจในการออมในฐานะกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยเชิงจิตวิทยากับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) เพื่ออธิบายอิทธิพลของทัศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ที่มีต่อความตั้งใจในการออม การศึกษานี้ตั้งอยู่บนแนวคิดว่าการตัดสินใจออมมิใช่เป็นเพียงการตอบสนองต่อแรงจูงใจทางเศรษฐกิจหรือผลตอบแทนจากการออมเท่านั้น หากเป็นกระบวนการประเมินเชิงเหตุผลที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการรับรู้คุณค่าของการออม ความคาดหวังจากสังคม และการประเมินศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงิน

ในด้านระเบียบวิธีวิจัย การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 382 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา การวิเคราะห์ความ

แปรปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อประเมินอิทธิพลของปัจจัยตามกรอบแนวคิด TPB ที่มีต่อความตั้งใจในการออม พร้อมทั้งควบคุมผลกระทบจากปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงในการประมาณค่า

ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการตัดสินใจทางการเงินและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมส่วนบุคคลมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด ขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์บางประการ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพการเป็นหัวหน้ารายได้หลักของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการออมอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อค้นพบดังกล่าวนำเสนอคุณูปการเชิงทฤษฎีที่สำคัญในสองประการ ประการแรก งานวิจัยนี้ขยายขอบเขตการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในบริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยแสดงให้เห็นว่า ความตั้งใจในการออมเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยเชิงจิตวิทยากับพฤติกรรมทางการเงิน ประการที่สอง การศึกษานี้เสนอการเปลี่ยนมุมมองจากการอธิบายการออมด้วยแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ไปสู่การอธิบายว่าการเพิ่มเงินฝากเป็นผลของกระบวนการตัดสินใจเชิงจิตวิทยาสังคมที่เกิดจากการประเมินทัศนคติ อิทธิพลของบุคคลรอบข้าง และการรับรู้ศักยภาพของตนเอง ซึ่งช่วยขยายองค์ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการออมของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดทางทฤษฎีและสมมติฐานการศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

เมื่อสังเคราะห์ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับความตั้งใจและพฤติกรรมการออมในช่วงหลายปีที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับการอธิบายปัจจัยเชิงพฤติกรรมมากกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว โดยงานวิจัยส่วนใหญ่นิยมประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ความตั้งใจในการออม และพฤติกรรมการออม ทั้งนี้ยังมีการบูรณาการแนวคิดอื่นร่วมด้วย เช่น Integrated Behavioral Model (IBM), Life-Cycle Hypothesis (LCH) และ Behavioral Finance Theory (BFT) เพื่อเพิ่มความสามารถในการอธิบายพฤติกรรมทางการเงินในบริบทที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาผลการศึกษพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ให้ผลสอดคล้องกันว่า ทักษะการตัดสินใจทางการเงินและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการออม โดยผลดังกล่าวพบทั้งในกลุ่มนักศึกษา คนวัยทำงาน ครีวเรือน และประชาชนทั่วไปในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และบราซิล นอกจากนี้ ความตั้งใจในการออมยังทำหน้าที่เป็นตัวแปรสำคัญที่เชื่อมโยงปัจจัยด้านจิตวิทยาไปสู่พฤติกรรมการออมจริง สะท้อนให้เห็นว่า แม้บุคคลจะมีความรู้หรือแรงจูงใจในการออม แต่หากไม่เกิดความตั้งใจที่ชัดเจนก็อาจไม่สามารถแสดงพฤติกรรมการออมได้จริง

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) ยังมีความแตกต่างกันตามบริบทของการศึกษา โดยบางงานวิจัยพบว่าการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลสำคัญมีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการออม ขณะที่บางการศึกษาพบว่าบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัยส่งผลเพียงทางอ้อมผ่านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมและลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจทำให้ผลการศึกษาแตกต่างกันในแต่ละประเทศ

นอกจากตัวแปรตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) แล้ว งานวิจัยในระยะหลังยังขยายขอบเขตการศึกษาไปสู่ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการออม ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน การควบคุมตนเอง นิสัยการออม มุมมองต่ออนาคต อิทธิพลจากครอบครัว เพื่อน ศาสนา และผลตอบแทนจากการออม โดยส่วนใหญ่พบว่าความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความตั้งใจในการออมผ่านการเพิ่มความมั่นใจในการบริหารจัดการทางการเงินของตนเอง ขณะที่ปัจจัยด้านการควบคุมตนเอง และนิสัยการออมช่วยสนับสนุนให้ความตั้งใจพัฒนาไปสู่พฤติกรรมการออมที่เกิดขึ้นจริง

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ดำเนินการในกลุ่มนักศึกษา คนวัยทำงาน พนักงานภาคบริการ ลูกค้าสถาบันการเงิน เยาวชน และครัวเรือน โดยมีจำนวนตัวอย่างอยู่ระหว่างประมาณ 117–625 คน ความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการออมอาจแตกต่างกันตามช่วงวัย อาชีพ รายได้ และบริบททางสังคม เช่น งานวิจัยในกลุ่มศึกษามักให้ความสำคัญกับความรู้ทางการเงินและอิทธิพลจากครอบครัว ขณะที่งานวิจัยในกลุ่มวัยทำงานให้ความสำคัญกับรายได้ ผลตอบแทนจากการออม และการควบคุมพฤติกรรมของตนเองมากกว่า

ด้านวิธีวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนิยมใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM และ Partial Least Squares Structural Equation Modeling: PLS-SEM) เนื่องจากสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและตรวจสอบอิทธิพลทั้งทางตรง ทางอ้อม และบทบาทของตัวแปรสื่อกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่บางการศึกษาใช้ Path Analysis หรือ Probit Regression ให้สอดคล้องกับลักษณะของตัวแปรและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แม้ว่าวิธีการวิเคราะห์จะแตกต่างกัน แต่ผลการศึกษาส่วนใหญ่ยังคงสนับสนุนความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ในการอธิบายความตั้งใจและพฤติกรรมการออม

แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมาได้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมการออมอย่างกว้างขวาง แต่การศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นการวิจัยในต่างประเทศ ซึ่งมีบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และระบบสถาบันการเงินที่แตกต่างจากประเทศไทย อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา คนวัยทำงาน หรือประชาชนทั่วไป ขณะที่การศึกษาเกี่ยวกับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ของสถาบันการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะด้านระบบสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และแรงจูงใจในการออมที่แตกต่างจากการออมผ่านสถาบันการเงินทั่วไป

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความตั้งใจในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของทัศนคติ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีต่อความตั้งใจในการออม อันจะช่วยเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ในบริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย และเป็นข้อมูลสนับสนุนการกำหนดแนวทางส่งเสริมการออมของสมาชิกได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 1 สรุปความเหมือนและความแตกต่างของงานวิจัยเพื่อการเปรียบเทียบ

ผู้วิจัย (ปี)	กลุ่มที่ศึกษา	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีวิเคราะห์	ผลการวิจัยสำคัญ
Allom et al. (2018)	ชาวอเมริกัน 594 คน	ความตั้งใจการควบคุมตนเอง นัยการออม แรงกระตุ้นแบบหุ่นยนต์	พฤติกรรม การออม	SEM	ความตั้งใจ การควบคุมตนเอง และนัยการออมส่งผลต่อ พฤติกรรมการออม ส่วนแรง กระตุ้นแบบหุ่นยนต์ลดการออม เมื่อมีนัยการออมต่ำ
Qoirunnisa and Asandimitra (2024)	นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ 250 คน	ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติอิทธิพลทางสังคม การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม	ความตั้งใจในการออม	SEM	ความรู้ทางการเงินและทัศนคติ ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการออม โดยอิทธิพลทางสังคมและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีบทบาทสนับสนุน
Dharmarathna and Kumari (2023)	ลูกค้าเยาวชนของธนาคารเฉพาะทางในศรีลังกา	ผลประโยชน์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน รายได้อิทธิพลต่อการควบคุมตนเอง	ความตั้งใจในการออม	สถิติเชิงปริมาณ	ผลประโยชน์ทางการเงินมีอิทธิพลสูงสุด ส่วนรายได้มีอิทธิพลต่ำสุดต่อความตั้งใจในการออม
Satsios et al. (2020)	ครัวเรือนชาว Pomaks 400 ครัวเรือน	ทัศนคติบรรทัดฐานทางสังคม PBCความศรัทธาทางศาสนา	ความตั้งใจในการออม พฤติกรรม การออม	Path analysis SEM	ทัศนคติและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมส่งผลต่อพฤติกรรมการออม บรรทัดฐานส่งผลต่อความตั้งใจ และศาสนาช่วยเสริมแรงจูงใจในการออม
Lopez et al. (2024)	ประชากร Gen Y ในประเทศมาเลเซีย 500 คน	ทัศนคติการควบคุมที่รับรู้ความสามารถ ตนเองความรู้ทางการเงิน ความชอบด้านเวลา	ความตั้งใจในการออม พฤติกรรม การออม	PLS-SEM	ทัศนคติ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความสามารถตนเองส่งผลต่อความตั้งใจ ส่วนความรู้ทางการเงินและความชอบด้านเวลาส่งผลต่อพฤติกรรมการออม
Do et al. (2024)	นักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนาม 625 คน	ความรู้ทางการเงินการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม	ความตั้งใจในการออม	PLS-SEM	ความรู้ทางการเงินส่งผลต่อความตั้งใจทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

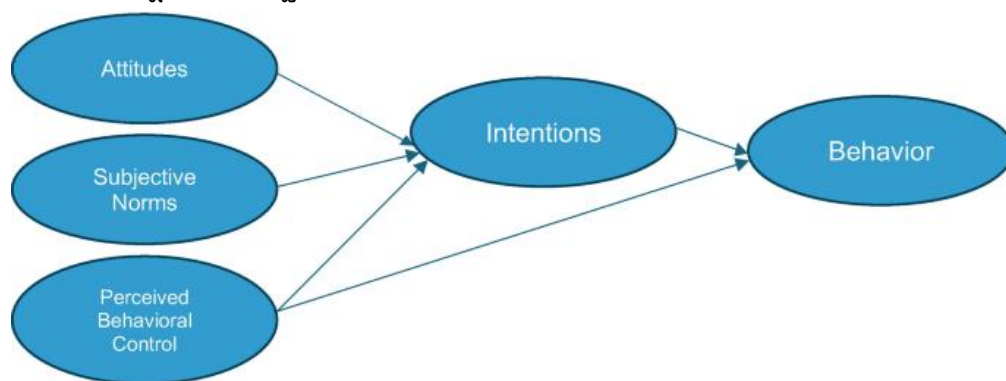
ผู้วิจัย (ปี)	กลุ่มที่ศึกษา	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีวิเคราะห์	ผลการวิจัยสำคัญ
Danish et al. (2020)	พนักงานภาคบริการ 400 คน	ทัศนคติแรงจูงใจ	ความตั้งใจในการออม การออม พฤติกรรม การออม	แบบจำลองเชิงสาเหตุ	ความตั้งใจในการออมเป็นตัวแปรสื่อกลางระหว่างทัศนคติและแรงจูงใจกับพฤติกรรม การออม
Marheni et al. (2024)	คนรุ่น Z จำนวน 458 คน	ความรู้ทางการเงิน ครอบครัว/เพื่อน ศาสนาการควบคุม ตนเองมุมมองอนาคต	ความตั้งใจในการออม การออม พฤติกรรม การออม	PLS-SEM	ความรู้ทางการเงิน ศาสนาและมุมมองอนาคตส่งผลต่อความตั้งใจ ส่วนเพื่อนครอบครัว และความตั้งใจส่งผลต่อพฤติกรรม ขณะที่การควบคุมตนเองไม่มีนัยสำคัญ
Widjaja et al. (2020)	คนวัยทำงานในกรุงจาการ์ตาจำนวน 469 คน	ความรู้ทางการเงิน บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย	ความรู้ทางการเงิน การออม	SEM-PLS	ความรู้ทางการเงินส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านทัศนคติและความตั้งใจ ส่วนบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัยส่งผลทางอ้อมผ่านทัศนคติ
Gerrans and Heaney (2019)	นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย	การเรียนรู้วิชาการเงินส่วนบุคคล	ความรู้ทางการเงิน การเงิน ทัศนคติความตั้งใจแสดง พฤติกรรม ทางการเงิน	การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	การเรียนรู้การสอนช่วยเพิ่มความรู้ทางการเงินและปรับทัศนคติ ส่งผลให้ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมทางการเงินดีขึ้น
Mahdzan and Tabiani (2013)	ประชาชนใน Klang Valley ประเทศมาเลเซียจำนวน 192 คน	ความรู้ทางการเงิน รายได้อายุเพศ การศึกษาการออม สม่ำเสมอการยอมรับ ความเสี่ยง ฯลฯ	การมีเงินออม	Probit regression	ความรู้ทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีเงินออมของบุคคล
Batham et al. (2025)	ทบทวนงานวิจัย 112 เรื่อง	ปัจจัยประชากรศาสตร์ ปัจจัยเศรษฐกิจ ความรู้ทางการเงิน ปัจจัยด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยมหภาค	พฤติกรรม การออม	Systematic literature review	พฤติกรรมออมได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย และเสนอช่องว่างการวิจัยสำหรับการศึกษาในอนาคต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้วิจัย (ปี)	กลุ่มที่ศึกษา	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีวิเคราะห์	ผลการวิจัยสำคัญ
Nizar et al. (2021)	นักศึกษาวิทยาลัย ชุมชนในประเทศ มาเลเซีย จำนวน 117 คน	ทัศนคติบรรทัดฐาน ทางสังคมการรับรู้ การควบคุม พฤติกรรม (PBC)แอป พลิเคชันทางการเงิน (ตัวแปรกำกับ)	ความตั้งใจใน การออม	PLS	ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้การควบคุม พฤติกรรมส่งผลต่อความตั้งใจ ในการออม ขณะที่แอปพลิเคชัน ทางการเงินไม่เป็นตัวแปร กำกับ

ที่มา: ผู้วิจัยสังเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดทางทฤษฎีและสมมติฐานของการศึกษา



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)

ที่มา: The Theory of Planned Behavior by Icek Ajzen, 1985

การศึกษาครั้งนี้พัฒนากลอบแนวคิดของการวิจัยโดยอาศัยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Ajzen (1985) เป็นพื้นฐานในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยทฤษฎีดังกล่าวนำเสนอแนวทางอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงจิตวิทยากับพฤติกรรมที่มีเจตนาหรือตั้งใจอย่างเป็นระบบ โดยมีสมมติฐานสำคัญว่า “ความตั้งใจ” (Intention: INT) เป็นตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมได้ดีที่สุด กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลมิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หากแต่เป็นผลลัพธ์ของกระบวนการตัดสินใจเชิงเหตุผลที่สะท้อนผ่านระดับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ภายใต้กรอบแนวคิดของการศึกษาครั้งนี้ “ความตั้งใจในการออม (Saving Intention)” จึงถูกพิจารณาในฐานะตัวแปรสำคัญที่สะท้อนระดับความมุ่งมั่น ความพร้อม และแนวโน้มของบุคคลในการเพิ่มเงินออมหรือฝากเงินเพิ่มเติมในอนาคต ความตั้งใจนี้ทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยเชิงจิตวิทยากับพฤติกรรมการออมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจริง ตามทฤษฎี พฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ความตั้งใจในการออมได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบสำคัญสามด้าน ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ซึ่งแต่ละด้านมีบทบาทในการกำหนดระดับความตั้งใจของบุคคลแตกต่างกัน โดยทัศนคติต่อการออมสะท้อนการประเมินเชิงบวกหรือเชิงลบของสมาชิกต่อผลลัพธ์ของการ

ออม เช่น การรับรู้ถึงความมั่นคงทางการเงิน ผลตอบแทนในระยะยาว หรือความคุ้มค่าในการบริหารจัดการเงิน หากสมาชิกประเมินว่าการออมก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าในระยะยาว ย่อมส่งผลให้ความตั้งใจในการออมเพิ่มสูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากมองว่าการออมเป็นข้อจำกัดต่อสภาพคล่องหรือกระทบต่อการใช้จ่ายประจำวัน ความตั้งใจดังกล่าวอาจลดลง บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย หมายถึง การรับรู้ของบุคคลต่อความคาดหวังหรือแรงกดดันจากบุคคลหรือกลุ่มที่มีความสำคัญ เช่น ครอบครัว เพื่อน หรือชุมชน หากสภาพแวดล้อมทางสังคมให้คุณค่าและสนับสนุนพฤติกรรมออม สมาชิกย่อมมีแนวโน้มพัฒนาความตั้งใจในการออมในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ อิทธิพลของบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัยส่งผลต่อพฤติกรรมผ่านกลไกของความตั้งใจเป็นสำคัญ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมสะท้อนระดับความเชื่อของบุคคลว่าตนมีทรัพยากร ความสามารถ และโอกาสเพียงพอในการปฏิบัติพฤติกรรมออม หากสมาชิกเชื่อว่าตนมีรายได้เพียงพอ มีวินัยทางการเงิน มีความรู้ในการบริหารจัดการเงิน และมีช่องทางการฝากเงินที่สะดวก ความตั้งใจในการออมย่อมเพิ่มสูงขึ้น ในทางกลับกัน หากรับรู้ว่ามีข้อจำกัดด้านรายได้ ภาระหนี้สิน หรือขาดทักษะทางการเงิน ความตั้งใจในการออมก็อาจอยู่ในระดับที่ต่ำ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนารอบแนวคิดของการศึกษาครั้งนี้โดยอาศัยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) เป็นพื้นฐาน และกำหนดให้ทัศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) เป็นตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการออม (Intention: INT) ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

H1: ทัศนคติ (Attitude: ATT) ของสมาชิกส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการออม (Intention: INT)

H2: บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) ซึ่งหมายถึงแรงกดดันหรือแรงสนับสนุนจากสังคม เช่น ครอบครัว เพื่อน หรือเพื่อนร่วมงาน ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการออม (Intention: INT)

H3: การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ของสมาชิกส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการออม (Intention: INT)

วิธีการศึกษา

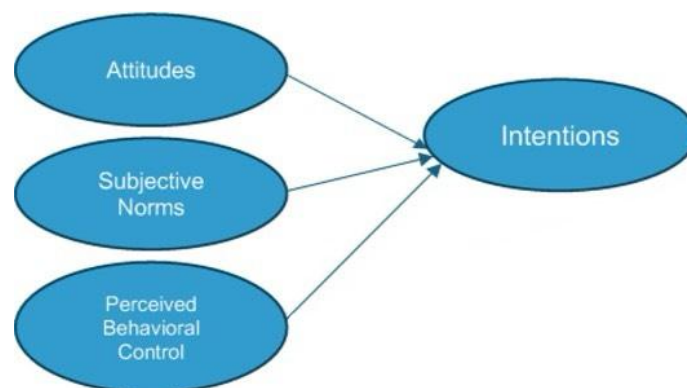
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติและเศรษฐมิติที่เหมาะสม โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert 5 ระดับ ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ได้แก่ ทัศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) โดยมีความตั้งใจฝากเงิน (Intention: INT) เป็นตัวแปรตาม ก่อนวิเคราะห์ ได้ตรวจสอบคุณภาพข้อมูลและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่า Cronbach's Alpha หากมีค่ามากกว่า 0.70 ถือว่ามีความน่าเชื่อถือ จากนั้นใช้สถิติพรรณนา (ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด-สูงสุด) เพื่ออธิบายลักษณะประชากร และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วย สถิติ One-Way ANOVA และใช้สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากสมการ

$$INT_i = \beta_0 + \beta_1 ATT_i + \beta_2 SN_i + \beta_3 PBC_i + \gamma X_i + u_i \quad (1)$$

โดยที่ X_i คือเวกเตอร์ของตัวแปรควบคุมทางประชากรศาสตร์ u_i คือค่าความคลาดเคลื่อนของสมการ (Error Term) ก่อนการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อสมมติเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบจำลอง ประกอบด้วย การตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ด้วยค่า Variance Inflation Factor (VIF) เพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ การตรวจสอบความเป็นอิสระของค่าความคลาดเคลื่อน (Independence of Errors) การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของค่าความคลาดเคลื่อน (Normality of Residuals) และการตรวจสอบความแปรปรวนคงที่ของค่าความคลาดเคลื่อน (Homoscedasticity) เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลเป็นไปตามข้อสมมติของการวิเคราะห์การถดถอยและผลการประมาณค่ามีความน่าเชื่อถือ

หากค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติจะสามารถยืนยันสมมติฐานของการวิจัยและช่วยตอบวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการออมของสมาชิกในอนาคต โดยความตั้งใจในการฝากเงินได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ทศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ตามกรอบแนวคิดของ (Theory of Planned Behavior: TPB) ดังแสดงในภาพที่ 2



ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการศึกษา

ที่มา: The Theory of Planned Behavior by Icek Ajzen, 1985

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เลือกใช้ ความตั้งใจในออม (Intention: INT) เป็นตัวแปรตาม เนื่องจากสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ (Theory of Planned Behavior: TPB) ซึ่งอธิบายว่าความตั้งใจเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถใช้ทำนายการเกิดพฤติกรรมในอนาคตได้ ดังนั้น การศึกษาความตั้งใจจึงสามารถสะท้อนแนวโน้ม การตัดสินใจของสมาชิกต่อการออมได้อย่างเหมาะสม และการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจากสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งเหมาะสำหรับการวัดตัวแปรด้านการรับรู้ และทัศนคติของสมาชิก เช่น ได้แก่ ทศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) และความตั้งใจในการฝากเงิน เนื่องจากเป็นตัวแปรเชิงการรับรู้ที่สามารถประเมินได้ผ่านมาตรวัดแบบ Likert ในขณะที่การศึกษากิจกรรมการออมเงินจริงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลธุรกรรมทางการเงินหรือประวัติการฝาก

เงินของสมาชิก ซึ่งอาจมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของสมาชิก ดังนั้น การใช้ความตั้งใจในการออมเป็นตัวแปรตามจึงมีความเหมาะสมกับทั้งกรอบแนวคิดทางทฤษฎีและวิธีการเก็บข้อมูล ของการวิจัยครั้งนี้

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเก็บรวบรวมจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งสมาชิกสามัญและสมาชิกสมทบ โดยกำหนดให้สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นหน่วยการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ (Empirical Setting) เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีรายได้ประจำ มีความมั่นคงในอาชีพ และอยู่ภายใต้ระบบการออมเดียวกันผ่านสหกรณ์ ส่งผลให้ความแตกต่างด้านรายได้และโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินมีแนวโน้มลดลง จึงเหมาะสมสำหรับการศึกษาปัจจัยเชิงพฤติกรรมตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม (Theory of Planned Behavior: TPB) โดยช่วยแยกอิทธิพลของทัศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ที่มีต่อความตั้งใจในการออมออกจากข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจพื้นฐาน ทั้งนี้ แม้ว่าการศึกษาจะดำเนินการในบริบทของสหกรณ์แห่งเดียว แต่ลักษณะของสมาชิกซึ่งเป็นผู้มีรายได้ประจำสะท้อนกลุ่มแรงงานในภาครัฐและสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีบทบาทสำคัญต่อการออมภาคครัวเรือน จึงสามารถใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่ออธิบายกลไกของพฤติกรรมการออมในระดับมหภาคได้ในเชิงทฤษฎี

การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Quantitative Design) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกัน คือ พ.ศ. 2569 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกรอบแนวคิด TPB ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจและสังคมเดียวกัน ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออมตามทฤษฎี พฤติกรรมตามแบบแผน กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สภาพแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นหากเก็บข้อมูลต่างช่วงเวลา

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 8,230 คน ขนาดตัวอย่างคำนวณด้วยสูตร Slovin ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 382 คน การคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากข้อจำกัดด้านการเข้าถึงสมาชิกและระยะเวลาในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) ได้แก่ (1) เป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกสมทบของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2) มีสถานะสมาชิกปกติในช่วงเก็บข้อมูล และ (3) ยินยอมตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ ส่วนเกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ได้แก่ แบบสอบถามที่ตอบไม่ครบถ้วน มีข้อมูลสูญหายอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีลักษณะการตอบแบบซ้ำเป็นรูปแบบเดียวกันตลอดทั้งฉบับ (Straight-lining Response) ซึ่งอาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ซึ่งพัฒนาจากกรอบแนวคิด Theory of Planned Behavior (TPB) และดัดแปลงข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยตัวแปรทัศนคติและความตั้งใจในการออมอ้างอิงจาก Ajzen (1985) ร่วมกับงานวิจัยของ Lopez et al. (2024), Nizar et al. (2021) และ Qoirunnisa and Asandimitra (2024) ส่วนตัวแปรบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัยและการรับรู้การ

ควบคุมพฤติกรรมพัฒนาจากงานวิจัยของ Satsios et al. (2020), Do et al. (2024) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้ปรับข้อคำถามให้เหมาะสมกับบริบทของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.839–0.909 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับดีและเหมาะสมสำหรับการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อทดสอบอิทธิพลของทัศนคติ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่มีต่อความตั้งใจในการออม โดยใน การประมาณแบบจำลองได้กำหนดตัวแปรควบคุมด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และ สถานภาพสมรส เพื่อควบคุมผลกระทบจากปัจจัยพื้นฐานที่อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และลดความเอนเอียงของค่าประมาณที่อาจเกิดจากตัวแปรแทรกซ้อน

แม้ว่าการศึกษานี้จะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงพฤติกรรมกับความตั้งใจในการออมได้ เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากการศึกษาข้อมูลแบบภาคตัดขวาง จึงไม่สามารถยืนยันความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลตามลำดับเวลาได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองอาจได้รับอิทธิพลจากความเอนเอียงในการตอบ (Response Bias) หรือการตอบเพื่อให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม (Social Desirability Bias) ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่พบได้ทั่วไปในการวิจัยเชิงพฤติกรรม

ตารางที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวนคน	สัดส่วน (%)
1. เพศ		
ชาย	149	39.01
หญิง	222	58.11
LGBTQ+	11	2.88
รวม	382	100.00
2. อายุ		
20–25 ปี	35	9.16
26–35 ปี	84	21.99
36–45 ปี	80	20.94
มากกว่า 45 ปี	183	47.91
รวม	382	100.00
3. สถานภาพครอบครัวปัจจุบัน		
โสด	183	47.90
สมรส	169	44.24
หย่าร้าง	15	3.93

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวนคน	สัดส่วน (%)
หม้าย	15	3.93
รวม	382	100.00
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	42	10.99
ปริญญาตรี	166	43.46
ปริญญาโท	101	26.44
ปริญญาเอก	73	19.11
รวม	382	100.00
5. อาชีพ		
บุคลากรของ มก.	352	92.15
ลูกจ้างประจำของสหกรณ์	1	0.26
ลูกจ้างประจำของสถานีวิจัย มก.	1	0.26
ลูกจ้างประจำหน่วยงานพิเศษอื่นในสังกัด ของ มก.	1	0.26
นิสิต มก. (สมาชิกสมทบ)	—	—
ลูกจ้างชั่วคราวของ มก. (สมาชิกสมทบ)	3	0.79
บุคคลในครอบครัวของสมาชิก (สมาชิก สมทบ)	24	6.28
รวม	382	100.00
6. รายได้		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	11	2.88
10,001–12,000 บาท	14	3.67
12,001–15,000 บาท	20	5.24
15,001–20,000 บาท	45	11.78
20,001–25,000 บาท	52	13.61
25,001–30,000 บาท	64	16.75
30,001 บาทขึ้นไป	176	46.07
รวม	382	100.00

ที่มา: จากการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรโดยใช้แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออม
ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน

จากการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.11 ซึ่งอยู่ในกลุ่มช่วงอายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.91 มีสถานภาพโสด คิด

เป็นร้อยละ 47.91 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.46 อาชีพส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 92.15 และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.07

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน

ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. ทศนคติ (Attitude: ATT)			
ท่านเห็นว่าการฝากเงินกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงิน	4.46597	0.72644	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านคิดว่าการฝากเงินเป็นวิธีการใช้เงินที่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	4.44764	0.72534	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านรู้สึกสบายใจเมื่อมีเงินฝากเก็บไว้สำหรับอนาคต	4.63874	0.61509	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านเชื่อว่าการฝากเงินเพิ่มความมั่นใจว่าเป้าหมายทางการเงินจะสำเร็จ	4.34293	0.76346	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเองเมื่อสามารถฝากเงินได้ตามเป้าหมายโดยรวมแล้ว	4.46335	0.77863	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านเห็นว่าการฝากเงินเป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ	4.51047	0.73076	เห็นด้วยมากที่สุด
2. บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)			
ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้ท่านฝากเงินเป็นประจำ	4.37173	0.76198	เห็นด้วยมากที่สุด
เพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานของท่านมักฝากเงินกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ	3.86387	0.93758	เห็นด้วยมากที่สุด
บุคคลที่ท่านเคารพเห็นว่าการฝากเงินเป็นสิ่งที่ควรทำ	4.28272	0.77606	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านรู้สึกว่าคนรอบตัวคาดหวังให้ท่านมีวินัยในการฝากเงิน	4.17801	0.85096	เห็นด้วยมากที่สุด
การฝากเงินเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มสังคมของท่าน	4.17801	0.78686	เห็นด้วยมากที่สุด
3. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)			
ท่านสามารถจัดสรรงบประมาณรายเดือนเพื่อให้มีเงินฝากได้	4.09686	0.83778	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อให้เหลือเงินฝากในแต่ละเดือน	3.93455	0.89525	เห็นด้วยมากที่สุด
แม้ในช่วงที่มีรายจ่ายสูง ท่านก็ยังสามารถฝากเงินได้	3.89005	0.98730	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านมั่นใจว่าสามารถฝากเงินต่อเนื่องได้ในระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน	3.98953	0.93903	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านสามารถจัดการอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดขวางการฝากเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.89005	0.92980	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ความตั้งใจในการฝากเงิน (Intention: INT)			
ท่านตั้งใจจะฝากเงินทุกเดือนในช่วง 3 เดือนข้างหน้า	4.13351	0.84833	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านมีแผนที่จะเพิ่มจำนวนเงินฝากในปี	4.01832	0.91484	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ท่านตั้งใจจะทำให้การฝากเงินเป็นนิสัยประจำ	4.26178	0.81942	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านตั้งใจจะปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อให้สามารถฝากเงินได้มากขึ้น	4.17801	0.80336	เห็นด้วยมากที่สุด
ท่านมุ่งมั่นที่จะรักษาวินัยการฝากเงินในระยะยาว	4.40314	0.77344	เห็นด้วยมากที่สุด

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดย คณะผู้วิจัย (2569)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน พบว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีถึงดีมาก โดยพิจารณาจากค่า Cronbach's Alpha ของแต่ละตัวแปร ได้แก่ ทศนคติ (Attitude: ATT) เท่ากับ 0.839478 บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) เท่ากับ 0.859028 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) เท่ากับ 0.908823 และความตั้งใจในการออม (Intention: INT) เท่ากับ 0.881765 ซึ่งทุกค่ามีระดับสูงกว่า 0.80 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยมีความสอดคล้องภายในที่ดี สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัวแปรการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรมที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงที่สุด สะท้อนว่ารายชื่อกำถามสามารถวัดโครงสร้างแนวคิดได้อย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ “เห็นด้วยมากที่สุด” ทุกตัวแปร แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มเชิงบวกต่อพฤติกรรมการฝากเงิน โดยตัวแปรทัศนคติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก โดยเฉพาะประเด็นความรู้สึกสบายใจเมื่อมีเงินฝากเก็บไว้สำหรับอนาคต (Mean = 4.63874, S.D. = 0.61509) ซึ่งเป็นค่าที่สูงที่สุด สะท้อนว่าผู้ตอบให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางการเงิน และความปลอดภัยในอนาคตอย่างชัดเจน ด้านบรรทัดฐาน เชิงอัตวิสัยพบว่าแรงสนับสนุนจากครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูง (Mean = 4.37173, S.D. = 0.76198) ในขณะที่อิทธิพลจากเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น (Mean = 3.86387, S.D. = 0.93758) แม้ยังอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดก็ตาม แสดงให้เห็นว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจฝากเงินมากกว่ากลุ่มเพื่อน สำหรับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม แม้ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่บางประเด็น เช่น ความสามารถในการฝากเงินแม้มีรายจ่ายสูง (Mean = 3.89005, S.D. = 0.98730) มีค่าต่ำกว่าข้ออื่น สะท้อนว่าปัจจัยด้านรายจ่ายยังเป็นข้อจำกัดต่อพฤติกรรมการฝากเงินของบางส่วน ด้านความตั้งใจในการฝากเงิน พบว่าผู้ตอบมีความมุ่งมั่นในระดับสูง โดยเฉพาะความตั้งใจรักษาวินัยการฝากเงินในระยะยาว (Mean = 4.40314, S.D. = 0.77344) แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อการฝากเงิน ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมโดยเฉพาะจากครอบครัว และมีความตั้งใจในการฝากเงินในระดับมากที่สุด แม้ว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจะอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการด้านภาระค่าใช้จ่าย ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่อธิบายว่าทัศนคติ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ

ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม โดยในบริบทของการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรทัศนคติและแรงสนับสนุนจากครอบครัว มีแนวโน้มเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความตั้งใจในการออมอย่างเด่นชัด

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความเท่ากันของค่าเฉลี่ยในการออมจากสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่แบ่งเป็นมากกว่าสองกลุ่ม (ใช้วิธี ANOVA)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	ชาย (n = 149)	หญิง (n = 222)	LGBTQ+ (n = 11)	p	ผลการทดสอบ
ทัศนคติ (Attitude: ATT)	4.46	4.49	4.45	.8761	ไม่แตกต่างกัน
บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)	4.12	4.22	4.16	.3605	ไม่แตกต่างกัน
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)	3.92	4.00	3.75	.4421	ไม่แตกต่างกัน
ความตั้งใจในการออม (Intention: INT)	4.15	4.23	4.15	.5334	ไม่แตกต่างกัน

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

หมายเหตุ: วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA); H_0 : ค่าเฉลี่ยของตัวแปรไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มเพศ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามช่วงอายุ

ตัวแปร	20-25 ปี (n = 35)	26-35 ปี (n = 84)	36-45 ปี (n = 80)	มากกว่า 45 ปี (n = 183)	p	ผลการทดสอบ
ทัศนคติ (Attitude: ATT)	4.42	4.36	4.32	4.61	< .0001	แตกต่างกัน
บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)	4.31	4.05	4.05	4.26	.0160	แตกต่างกัน
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)	3.78	3.77	3.89	4.11	.0021	แตกต่างกัน
ความตั้งใจในการออม (Intention: INT)	4.34	4.16	4.17	4.20	.5799	ไม่แตกต่างกัน

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

หมายเหตุ: วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA); H_0 : ค่าเฉลี่ยของตัวแปรไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มช่วงอายุ

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามสถานภาพสมรส

ตัวแปร	โสด (n = 183)	สมรส (n = 169)	หม้าย (n = 15)	หย่าร้าง (n = 15)	p	ผลการทดสอบ
ทัศนคติ (Attitude: ATT)	4.48	4.51	4.09	4.53	.036	แตกต่างกัน
บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)	4.19	4.19	3.76	4.25	.097	ไม่แตกต่างกัน
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)	3.91	4.06	3.64	3.77	.070	ไม่แตกต่างกัน
ความตั้งใจในการออม (Intention: INT)	4.26	4.19	3.72	3.99	.016	แตกต่างกัน

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

หมายเหตุ: วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA); H_0 : ค่าเฉลี่ยของตัวแปรไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มสถานภาพสมรส

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปร	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = 42)	ปริญญาตรี (n = 166)	ปริญญาโท (n = 101)	ปริญญาเอก (n = 73)	p	ผลการทดสอบ
ทัศนคติ (Attitude: ATT)	4.18	4.43	4.58	4.63	< .001	แตกต่างกัน
บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)	3.99	4.15	4.22	4.27	.134	ไม่แตกต่างกัน
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)	3.55	3.84	4.11	4.27	< .001	แตกต่างกัน
ความตั้งใจในการออม (Intention: INT)	3.66	4.19	4.34	4.35	< .001	แตกต่างกัน

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

หมายเหตุ: วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA); H_0 : ค่าเฉลี่ยของตัวแปรไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มระดับการศึกษา

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปร	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	p	ผลการทดสอบ
ทัศนคติ (Attitude: ATT)	4.46	4.83	4.50	5.00	–	4.17	4.69	.287	ไม่แตกต่างกัน
บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)	4.17	3.80	4.00	4.60	–	3.80	4.29	.772	ไม่แตกต่างกัน
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)	3.93	4.00	4.80	5.00	–	3.53	4.34	.078	ไม่แตกต่างกัน
ความตั้งใจในการออม (Intention: INT)	4.19	4.60	4.00	4.60	–	3.53	4.39	.355	ไม่แตกต่างกัน

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

หมายเหตุ: กลุ่ม 1 = บุคลากรของ มก. (n = 352); กลุ่ม 2 = ลูกจ้างประจำของสหกรณ์ (n = 1);

กลุ่ม 3 = ลูกจ้างประจำของสถานีวิจัย มก. (n = 1);

กลุ่ม 4 = ลูกจ้างประจำหน่วยงานพิเศษอื่นในสังกัดของ มก. (n = 1); กลุ่ม 5 = นิสิต มก. (สมาชิกสมทบ) (n = 0);

กลุ่ม 6 = ลูกจ้างชั่วคราวของ มก. (สมาชิกสมทบ) (n = 3); และ

กลุ่ม 7 = บุคคลในครอบครัวของสมาชิก (สมาชิกสมทบ) (n = 24) เครื่องหมาย – หมายถึงไม่มีข้อมูล วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA); H₀: ค่าเฉลี่ยของตัวแปรไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มอาชีพ

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปร	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	p	ผลการ ทดสอบ
ทัศนคติ (Attitude: ATT)	4.64	4.36	4.13	4.33	4.33	4.36	4.64	< .001	แตกต่างกัน
บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)	4.53	4.17	4.03	3.99	3.97	4.20	4.27	.024	แตกต่างกัน
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)	4.00	3.60	3.52	3.53	3.65	4.05	4.20	< .001	แตกต่างกัน
ความตั้งใจในการออม (Intention: INT)	4.07	3.97	3.72	4.02	4.00	4.22	4.38	< .001	แตกต่างกัน

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

หมายเหตุ: กลุ่ม 1 = ไม่เกิน 10,000 บาท (n = 11); กลุ่ม 2 = 10,001–12,000 บาท (n = 14); กลุ่ม 3 = 12,001–15,000 บาท (n = 20); กลุ่ม 4 = 15,001–20,000 บาท (n = 45); กลุ่ม 5 = 20,001–25,000 บาท (n = 52); กลุ่ม 6 = 25,001–30,000 บาท (n = 64); และกลุ่ม 7 = ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป (n = 176) วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA); H₀: ค่าเฉลี่ยของตัวแปรไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์บางประการมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งแสดงความแตกต่างในหลายองค์ประกอบของกระบวนการตัดสินใจ ได้แก่ มุมมองเชิงบวกต่อการออม การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจในการเพิ่มเงินฝาก ผลดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบแนวคิด

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งอธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคล เกิดจากความตั้งใจ และความตั้งใจได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านเพศ พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกองค์ประกอบ โดยค่าระดับนัยสำคัญของทัศนคติต่อการออมเท่ากับ 0.8761 บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย 0.3605 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม 0.4421 และความตั้งใจ 0.5334 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งหมด ค่าเฉลี่ยของทัศนคติ ต่อการออมอยู่ในระดับสูงใกล้เคียงกัน คือ เพศชาย 4.46 เพศหญิง 4.49 และกลุ่ม LGBTQ+ 4.45 ขณะที่ความตั้งใจอยู่ระหว่าง 4.15–4.23 สะท้อนว่าการออมไม่ได้แตกต่างตามเพศ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในเชิงจิตวิทยามากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ให้ความสำคัญกับความเชื่อ และการรับรู้ของบุคคลมากกว่าลักษณะพื้นฐานทางประชากรศาสตร์

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านอายุ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทัศนคติต่อการออม ($p < 0.0001$) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย ($p = 0.0160$) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ($p = 0.0021$) โดยกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปี มีคะแนนทัศนคติต่อการออมสูงที่สุดที่ 4.61 และมีการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม 4.11 ขณะที่กลุ่มอายุ 26–35 ปี มีคะแนนทัศนคติ 4.36 และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมอยู่ที่ 3.77–3.89 อย่างไรก็ตาม ความตั้งใจในการออม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.5799$) โดยทุกช่วงอายุมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.16–4.34 แสดงให้เห็นว่าแม้อายุส่งผลต่อทัศนคติและความเชื่อมั่น แต่แรงจูงใจในการออมโดยรวมยังคงอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเกิดจากเป้าหมายทางการเงินหรือเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกันในกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านสถานภาพสมรส พบความแตกต่างในทัศนคติต่อการออม ($p = 0.0362$) และความตั้งใจ ($p = 0.0156$) โดยกลุ่มสมรสมีคะแนนทัศนคติ 4.51 ขณะที่กลุ่มโสด 4.48 และกลุ่มหม้าย 4.09 สำหรับความตั้งใจ กลุ่มโสดมีคะแนน 4.26 กลุ่มสมรส 4.19 และกลุ่มหม้าย 3.72 แสดงให้เห็นว่าสถานภาพชีวิตและภาระความรับผิดชอบต่อครอบครัวอาจส่งผลต่อทัศนคติและแรงจูงใจในการออม ทั้งนี้การมีคู่สมรสหรือครอบครัวอาจเพิ่มแรงสนับสนุนทางสังคมและความคาดหวังในการวางแผนอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านแรงกดดันทางสังคมในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่ามีความแตกต่างอย่างชัดเจน โดยพบความแตกต่าง ในทัศนคติต่อการออม ($p < 0.0001$) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ($p < 0.0001$) และความตั้งใจในการออม ($p < 0.0001$) ค่าเฉลี่ยความตั้งใจออมในกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรีอยู่ที่ 3.66 ขณะที่กลุ่มปริญญาตรี 4.19 ปริญญาโท 4.34 และปริญญาเอก 4.35 แสดงแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่เพิ่มจาก 3.55 ในกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี เป็น 4.27 ในกลุ่มปริญญาเอก สะท้อนว่าการศึกษาช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน และความมั่นใจในการบริหารจัดการรายได้ ซึ่งตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจและแนวโน้มพฤติกรรมจริง

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านอาชีพ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05 ทั้งหมด แม้ว่าบางกลุ่มจะมีค่าเฉลี่ยสูง เช่น ลูกจ้างประจำหน่วยงานพิเศษมีคะแนน

ทัศนคติและการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรมเท่ากับ 5.00 แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วไม่แตกต่างทางสถิติ สะท้อนว่าอาชีพไม่ใช่ปัจจัยหลักในการกำหนดกระบวนการตัดสินใจออมในกลุ่มตัวอย่างนี้

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าเป็นปัจจัยที่แสดงผลเด่นชัด โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกองค์ประกอบ ได้แก่ ทัศนคติต่อการออม ($p < .001$) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย ($p = .024$) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ($p < .001$) และความตั้งใจในการออม ($p < .001$) โดยกลุ่มรายได้ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านทัศนคติ 4.64 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม 4.20 และความตั้งใจในการออม 4.38 ขณะที่กลุ่มรายได้ 12,001–15,000 บาทมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำในหลายด้าน โดยมีทัศนคติ 4.13 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม 3.52 และความตั้งใจในการออม 3.72 สะท้อนให้เห็นว่ารระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นและความตั้งใจในการออมของบุคคล โดยเฉพาะการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมออม ซึ่งอาจเชื่อมโยงกับความพร้อมด้านทรัพยากรทางการเงินและความตั้งใจในการออมที่ต่างกันระหว่างกลุ่มรายได้

ผลการประมาณสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression)

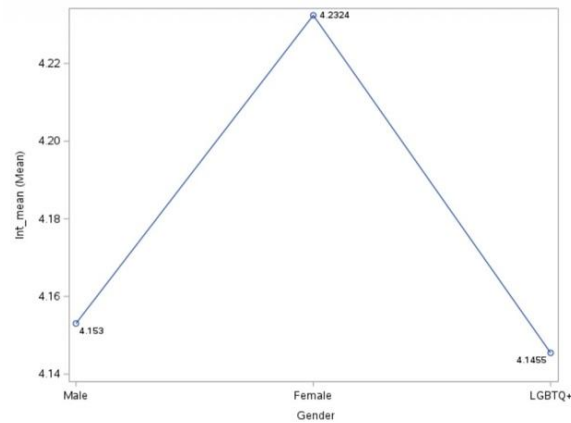
ในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อสมมติของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเส้นพหุระหว่างตัวแปรอิสระ ความเป็นอิสระของค่าคลาดเคลื่อน การแจกแจงแบบปกติของค่าคลาดเคลื่อน และความแปรปรวนคงที่ของค่าคลาดเคลื่อน จึงดำเนินการประมาณสมการถดถอยเชิงพหุเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$INT_i = 0.919 + 0.207ATT_i + 0.217SN_i + 0.365PBC_i + u_i \quad (2)$$

ผลการพิจารณาพบว่าปัจจัยที่มีผลทางบวกต่อความตั้งใจในการออม (Intention: INT) อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ทัศนคติ (Attitude: ATT) , บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แสดงว่าสมาชิกมีความตั้งใจในการฝากเงินอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องตามกรอบแนวคิดของ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)

อภิปรายผลผลการวิเคราะห์ความเท่ากันของค่าเฉลี่ยในการเพิ่มเงินฝากจากสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์บางตัวแปรมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่บางตัวแปรไม่พบความแตกต่าง ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

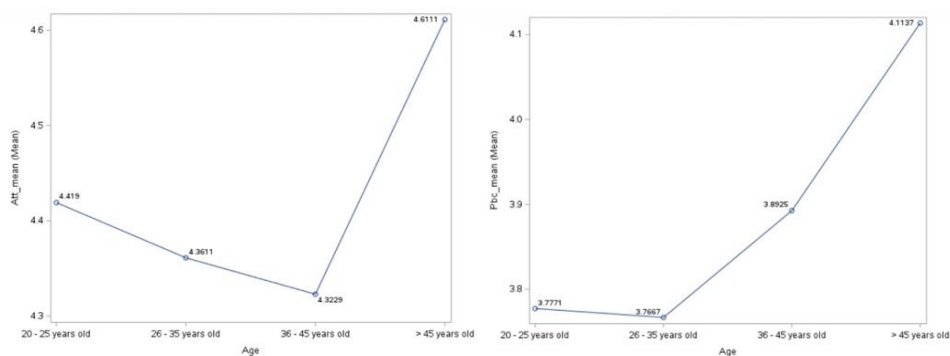


ภาพที่ 3 ค่าเฉลี่ยการออมแยกตามเพศ

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าเพศไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อทัศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) และความตั้งใจในการออม (Intention: INT) ($p > 0.05$) แสดงให้เห็นว่าเพศไม่ได้เป็นปัจจัยกำหนดความแตกต่างด้านทัศนคติหรือความตั้งใจในการออมอย่างชัดเจนในกลุ่มตัวอย่างนี้

ผลดังกล่าวสะท้อนว่าในบริบทปัจจุบันบทบาททางเศรษฐกิจของเพศชายและหญิงมีความใกล้เคียงกันมากขึ้น จึงอาจทำให้ระดับความตั้งใจในการออมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่ระบุว่าความตั้งใจเกิดจาก การประเมินเชิงเหตุผลมากกว่าปัจจัยชีวภาพ

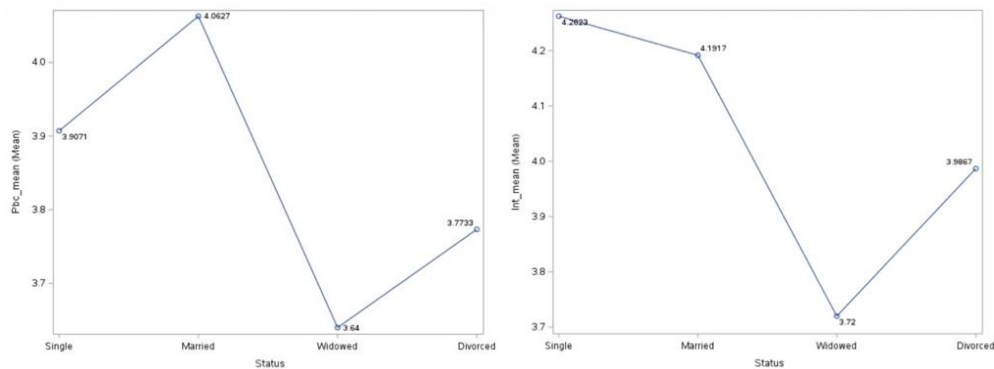


ภาพที่ 4 ค่าเฉลี่ยการออมแยกตามอายุ

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่าอายุมีผลต่อบางองค์ประกอบ โดยเฉพาะด้านการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

อธิบายได้ว่า กลุ่มที่มีอายุมากกว่ามักมีประสบการณ์ทางการเงินสูงกว่า จึงมีความมั่นใจในการบริหารจัดการเงินมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่ระบุว่าการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจ

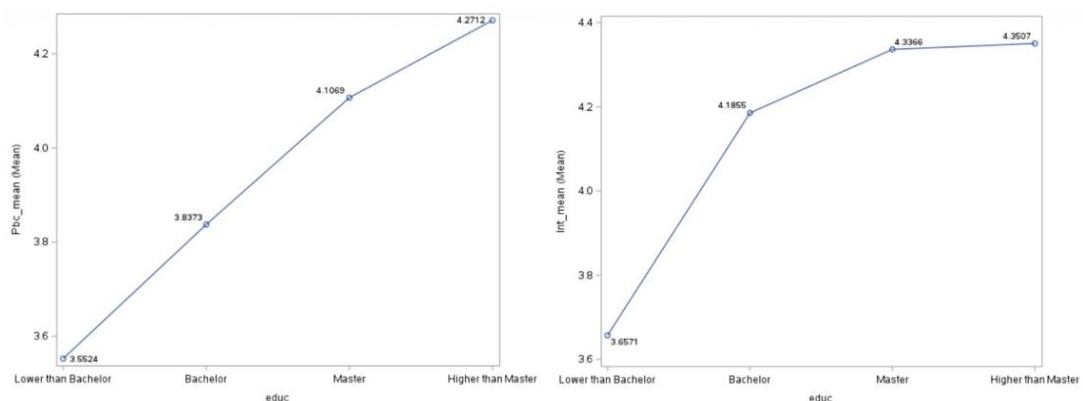


ภาพที่ 5 ค่าเฉลี่ยการออมแยกตามสถานภาพสมรส

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรส พบว่าสถานภาพสมรสมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) และความตั้งใจในการออม (Intention: INT) ($p < 0.05$) ขณะที่ไม่พบความแตกต่างในด้านทัศนคติ (Attitude: ATT) และบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)

อาจเนื่องจากผู้ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีภาระทางการเงินไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะผู้ที่สมรสแล้วมักมีแรงจูงใจในการวางแผนการเงินมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่ระบุว่า (Perceived Behavioral Control: PBC) ส่งผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม



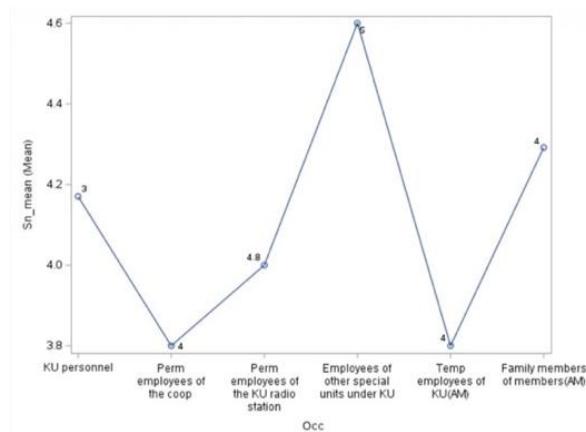
ภาพที่ 6 ค่าเฉลี่ยการออมแยกตามระดับการศึกษา

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรส พบว่าระดับการศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) และความตั้งใจในการออม (Intention: INT) ($p < 0.05$)

สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีความรู้ทางการเงินมากกว่า ส่งผลให้รับรู้ว่าตนเองสามารถควบคุมพฤติกรรมทางการเงินได้ดี และมีความตั้งใจในการออมสูงขึ้น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ Allom et

al. (2018) และงานวิจัยอื่นในบทที่ 2 ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านความรู้และการคิดเชิงเหตุผลส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

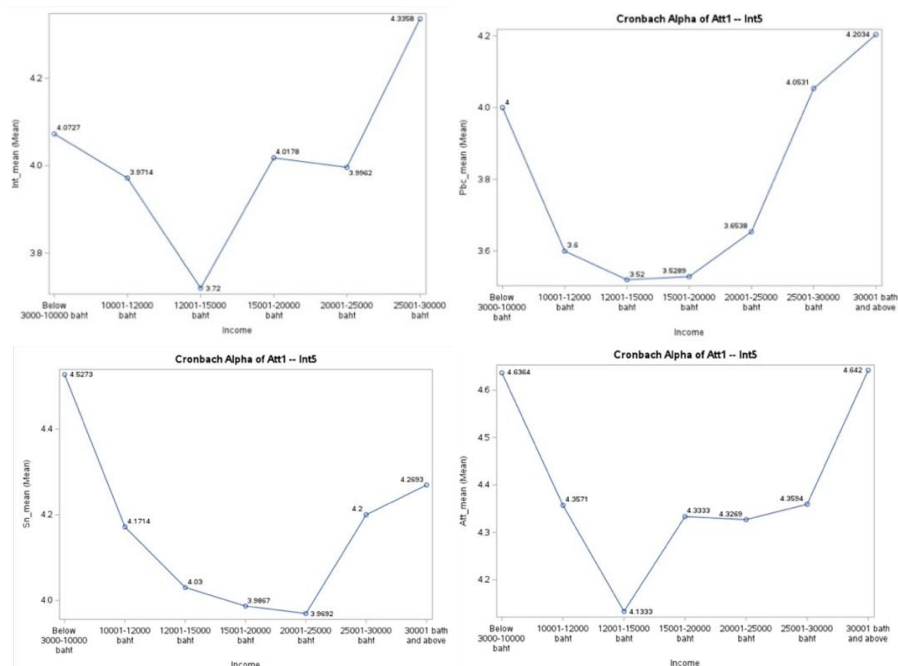


ภาพที่ 7 ค่าเฉลี่ยการออมแยกตามอาชีพ

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่าอาชีพมีความแตกต่างต่อการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.005$) แต่ไม่แตกต่างในทัศนคติ (Attitude: ATT) และบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)

อาจเนื่องจากลักษณะอาชีพสัมพันธ์กับความมั่นคงทางรายได้ ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมออมโดยตรง อย่างไรก็ตาม ทัศนคติและแรงกดดันทางสังคมอาจไม่ได้แตกต่างกันมากนักในกลุ่มตัวอย่าง



ภาพที่ 8 ค่าเฉลี่ยการออมแยกตามรายได้

ที่มา: จากการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS โดยคณะผู้วิจัย (2569)

เมื่อพิจารณาตามรายได้ พบว่ารายได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) และความตั้งใจในการออม (Intention: INT) ($p < 0.05$)

รายได้เป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการรับรู้ความสามารถในการออม บุคคลที่มีรายได้สูงกว่ามักรับรู้ว่าตนเองมีศักยภาพในการออมมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) และสอดคล้องกับงานของ Gerrans & Heaney (2019) ที่พบว่าความมั่นคงทาง การเงินส่งผลต่อความตั้งใจทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการพิจารณาพบว่าปัจจัยที่มีผลทางบวกต่อความตั้งใจในการออม (Intention: INT) อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ทศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แสดงว่าสมาชิกมีความตั้งใจในการฝากเงินอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องตามกรอบแนวคิดของ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่าปัจจัยที่ส่งผลชัดเจนที่สุดคือ “การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC)” ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ โดยเฉพาะ การศึกษา รายได้ และอาชีพ

ผลดังกล่าวสะท้อนโครงสร้างของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่ระบุว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) ไม่เพียงส่งผลต่อความตั้งใจโดยตรง แต่ยังสะท้อนข้อจำกัดเชิงทรัพยากรและศักยภาพของบุคคล ในขณะที่ ทศนคติ (Attitude: ATT) และ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในหลายปัจจัย อาจแสดงให้เห็นว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการออมในกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะใกล้เคียงกัน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความตั้งใจในการออมที่ส่งผลต่อการออมจากสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความตั้งใจในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ทศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) โดยกำหนดความตั้งใจในการออม (Intention: INT) เป็นตัวแปรตาม เนื่องจากตามแนวคิด TPB ความตั้งใจเป็นตัวแปรสำคัญที่สะท้อนแนวโน้มการตัดสินใจของบุคคล และทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยากับการแสดงพฤติกรรม ดังนั้นการมุ่งศึกษาที่ระดับความตั้งใจจึงมีความเหมาะสมในการอธิบายแนวโน้มการ ออมภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าวในการดำเนินการวิจัยได้เก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วน Likert 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามด้วยค่า Cronbach's Alpha หากมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าเครื่องมือวิจัยมีความเชื่อถือได้ จากประชากรทั้งหมด 8,230 คน โดยคำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Slovin ได้ 382 คน ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลแบบภาพตัดขวาง (Cross-sectional Data) และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา สถิติทดสอบความแตกต่าง (ANOVA) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 45 ปี สถานภาพโสด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีรายได้ประจำและมีระดับรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะทางเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการศึกษาสถิติเชิงพรรณนาจากกลุ่มตัวอย่าง 382 คน พบว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีถึงดีมาก (ค่า Cronbach's Alpha มากกว่า 0.80 ทุกตัวแปร) โดยเฉพาะการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่มีค่าสูงที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ “เห็นด้วยมากที่สุด” ทุกด้าน มีทัศนคติเชิงบวกต่อการฝากเงิน ได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัวสูง และมีความตั้งใจออมในระดับมาก แม้ยังมีข้อจำกัดด้านรายจ่ายบาง

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ พบว่า ทัศนคติ (Attitude: ATT) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) และบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) มีอิทธิพลเชิงบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความตั้งใจในการออม (Intention: INT) กล่าวคือ เมื่อมีทัศนคติที่ดีต่อการออม มีความเชื่อมั่นว่าสามารถควบคุมและจัดการพฤติกรรมทางการเงินได้ รวมถึงรับรู้ถึงแรงสนับสนุนหรือความคาดหวังจากบุคคลรอบข้าง จะส่งผลให้ระดับความตั้งใจในการออมฝากเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการออม ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อการออม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางการเงิน และบรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดความตั้งใจในการออมในระดับสูง โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน Theory of Planned Behavior (TPB) และสมมติฐานที่กำหนดไว้ สะท้อนให้เห็นว่าความตั้งใจในการออมเกิดจากทั้งแรงจูงใจภายในและอิทธิพลทางสังคม ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการตัดสินใจทางการเงินของสมาชิก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเพิ่มเงินฝากของสมาชิกมากที่สุด รองลงมาคือ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และทัศนคติ (Attitude: ATT) ซึ่งสะท้อนว่านโยบายส่งเสริมการออมไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการสร้างแรงจูงใจทางการเงิน แต่ควรให้ความสำคัญกับการลดข้อจำกัดที่ทำให้สมาชิกไม่สามารถออมได้ โดยสหกรณ์ควรปรับแนวทางจากนโยบายแบบเดียวสำหรับสมาชิกทุกคน (One-size-fits-all Policy) ไปสู่การกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับศักยภาพและข้อจำกัดของสมาชิกแต่ละกลุ่ม (Targeted Interventions)

แม้มาตรการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากหรือการให้รางวัลแก่ผู้ที่ออมอย่างต่อเนื่องจะช่วยกระตุ้นการออมได้ แต่ผลประโยชน์ส่วนใหญ่มักตกแก่สมาชิกที่มีศักยภาพในการออมอยู่แล้ว ส่งผลให้เกิดความสูญเสียเชิงประสิทธิภาพของนโยบาย (Deadweight Loss of Policy) ขณะที่สมาชิกที่มีข้อจำกัดด้านรายได้หรือภาระหนี้สินอาจไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวมากนัก ดังนั้น สหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับการยกระดับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมผ่านการวางแผนการเงิน การให้คำปรึกษา การพัฒนาระบบหักเงินฝากอัตโนมัติ และการออกแบบแผนการออมที่เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิก เพื่อเพิ่มความสามารถในการออมอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาที่พบว่า บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และทัศนคติ (Attitude: ATT) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการออมอย่างมีนัยสำคัญ ยังสะท้อนว่าสหกรณ์ควรดำเนินมาตรการควบคู่กัน ทั้งการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการออม การเผยแพร่ตัวอย่างความสำเร็จของสมาชิก และการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ควรหลีกเลี่ยงการใช้แรงกดดันทางสังคมหรือการแข่งขันที่มากเกินไป เพราะอาจส่งผลกระทบต่อสมาชิกบางกลุ่ม สรุปได้ว่า การออกแบบนโยบายแบบผสมผสาน (Policy Mix) ที่ผสมผสานมาตรการด้านแรงจูงใจ การเสริมสร้างศักยภาพ และการสนับสนุนทางสังคม จะช่วยส่งเสริมการเพิ่มเงินฝากของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากกว่าการใช้นโยบายเพียงรูปแบบเดียว

ข้อจำกัดของการวิจัยและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

แม้ว่าผลการศึกษาจะให้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) และแสดงให้เห็นว่าทัศนคติ (Attitude: ATT) บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การศึกษานี้ยังมีข้อจำกัดเชิงระเบียบวิธีวิจัย (Methodological Constraints) ที่ควรพิจารณาในการตีความผลการศึกษา

ประการแรก การวิจัยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional Survey) ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกในช่วงเวลาเดียว จึงสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ แต่ยังไม่สามารถยืนยันความเป็นเหตุเป็นผล (Causal Relationship) หรือการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมออมในระยะยาวได้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-reported Measures) อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงจากการตอบตามความคาดหวังของสังคม (Social Desirability Bias) หรือความคลาดเคลื่อนจากการรับรู้ของผู้ตอบ ซึ่งอาจทำให้ระดับความตั้งใจในการออมที่วัดได้แตกต่างจากพฤติกรรมการเพิ่มเงินฝากที่เกิดขึ้นจริง

ประการที่สาม แบบจำลองการวิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นหลัก จึงยังไม่ได้รวมปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจออม เช่น ภาวะเศรษฐกิจมหภาค อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยรายได้ที่แท้จริง หรือภาระหนี้ครัวเรือน ซึ่งอาจส่งผลต่อการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control: PBC) และความสามารถในการเพิ่มเงินฝากของสมาชิกในแต่ละช่วงเวลา

ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตควรนำข้อจำกัดดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงโดยใช้ข้อมูลแบบแผง (Panel Data) หรือการศึกษาเชิงติดตาม (Longitudinal Study) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของความตั้งใจและพฤติกรรมการออมในช่วงเวลาต่าง ๆ รวมทั้งควรเชื่อมโยงข้อมูลแบบสอบถามกับข้อมูลธุรกรรมการฝากเงินจริงของสมาชิก (Administrative Transaction Data) เช่น ความถี่ในการฝากเงิน ยอดเงินฝากที่เพิ่มขึ้น และความต่อเนื่องของการออม เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ควรขยายแบบจำลองโดยเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเงิน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) วินัยทางการเงิน (Financial Discipline) การวางแผนทางการเงิน ความสามารถในการรับความเสี่ยง และปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค เพื่อเพิ่มความสามารถในการอธิบายพฤติกรรมการออมของสมาชิกได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ตลอดจนขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทอื่นหรือหน่วยงานที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม และเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในระดับที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). *Box 4: สถานการณ์หนี้ครัวเรือนไทย ความเปราะบางทางเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินที่ต้องได้รับการแก้ไข*. https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/our-roles/monetary-policy/mpc-publication/monetary-policy-report/mpc-box/MPR_2566_Q4_BOX4.pdf
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ม.ป.ป.). *สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. สืบค้น 27 พฤศจิกายน 2568, จาก <https://www.ku.ac.th/th/kasetsart-university-savings-and-credit-cooperative/>
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด. (ม.ป.ป.). *สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด (สอ.มก.)*. สืบค้น 27 พฤศจิกายน 2568, จาก <https://coop.ku.ac.th/>
- Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. In J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action control: From cognition to behavior* (pp. 11–39). Springer-Verlag. https://doi.org/10.1007/978-3-642-69746-3_2
- Allom, V., Mullan, B. A., Monds, L., Orbell, S., Hamilton, K., Rebar, A. L., & Hagger, M. S. (2018). Reflective and impulsive processes underlying saving behavior and the additional roles of self-control and habit. *Journal of Neuroscience, Psychology, and Economics*, 11(3), 135–146. <https://doi.org/10.1037/npe0000093>
- Batham, S., Arora, H., & Gupta, V. (2025). Investigation of the antecedents of personal saving behavior: A systematic literature review using TCM-ADO framework. *Journal of Risk and Financial Management*, 18(10), Article 554. <https://doi.org/10.3390/jrfm18100554>
- Danish, R. Q., Hasnain, M., Saeed, S., Gill, A., Latif, A., & Afzal, A. (2020). Determinants of saving behavior through saving intentions: An empirical evidence from the service sector.

- Elementary Education Online*, 19(4), 3376–3388. <https://ilkogretim-online.org/index.php/pub/article/view/3433>
- Dharmarathna, W. M. K. T., & Kumari, D. A. T. (2023). An empirical investigation into the determinants of savings intentions amongst young customers in licensed specialized banks within Central Province in Sri Lanka. *Sri Lanka Journal of Marketing*, 9(2), 213–240. <https://doi.org/10.4038/sljamuok.v9i2.139>
- Do, H. L., Vu, T. M. P., Nguyen, V. G., Vu, N. M., Nguyen, D. T., & Tran, T. V. (2024). The mediating role of perceived behavioral control on the relationship between financial knowledge and saving intention: A study of Vietnamese university students. *Human Behavior, Development and Society*, 25(1), 30–41. <https://doi.org/10.62370/hbds.v25i1.270883>
- Gerrans, P., & Heaney, R. (2019). The impact of undergraduate personal finance education on individual financial literacy, attitudes and intentions. *Accounting & Finance*, 59(1), 177–217. <https://doi.org/10.1111/acfi.12247>
- Lopez, I., Mahdzan, N. S., & Rahman, M. (2024). Saving behaviour determinants of Malaysia's generation Y: An application of the integrated behavioural model. *International Journal of Social Economics*, 51(7), 915–931. <https://doi.org/10.1108/IJSE-05-2023-0340>
- Mahdzan, N. S., & Tabiani, S. (2013). The impact of financial literacy on individual saving: An exploratory study in the Malaysian context. *Transformations in Business & Economics*, 12(1), 41–55.
- Marheni, D. K., Ramadani, A. G., & Kelvin, K. (2024). Factors affecting saving behavior of generation Z in Batam City. *New Applied Studies in Management, Economics & Accounting*, 7(2), 44–59. <https://doi.org/10.22034/nasmea.2024.183191>
- Nizar, N., Choban, U., & Hussain, M. H. A. (2021). Application of TPB on the saving intention among the students of community colleges: Moderating effect of mobile applications. *Global Business and Management Research: An International Journal*, 13(4), 263–275. <https://www.gbmrjournal.com/pdf/v13n4/V13N4-21.pdf>
- Qoirunnisa, H., & Asandimitra, N. (2024). Factors that affecting the intention on saving of the students in the Faculty of Economics and Business. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 11(11), 216–228. <https://doi.org/10.18415/ijmmu.v11i11.6239>
- Satsios, N., Karamanis, K., Galanou, A., & Sotiropoulos, I. (2020). The saving behaviour of Pomaks in Bulgaria: A path analysis approach. *Economic Studies (Ikonomicheski Izsledvania)*, 29(3), 105–120.

Widjaja, I., Arifin, A. Z., & Setini, M. (2020). The effects of financial literacy and subjective norms on saving behavior. *Management Science Letters*, 10(15), 3635–3642.
<https://doi.org/10.5267/j.msl.2020.6.030>

ภาคผนวก

แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน

1

แบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน

กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเพิ่มเงินฝากของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (TPB) และสมมุติฐานที่ใช้ในการวิจัย ทั้งนี้ แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาของรายวิชา 01125498 ปัญหาพิเศษ โดยข้อมูลทุกส่วนที่ตอบจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และไม่มีผลกระทบต่อกับผู้ตอบแต่อย่างใด

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับข้อมูลท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

1.เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐ LGBTQ+

2.อายุ ☐ 20-25 ปี ☐ 26-35 ปี ☐ 36-45 ปี ☐ 45 ปีขึ้นไป

3.ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

4.สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หม้าย ☐ หย่าร้าง

5.อาชีพ ☐ บุคลากรของมก. ☐ ลูกจ้างประจำของสหกรณ์
☐ ลูกจ้างประจำของสถานีวิจัย มก. ☐ ลูกจ้างประจำหน่วยงานพิเศษอื่นในสังกัดของมก.
☐ นิสิตมก. (สมาชิกสมทบ) ☐ ลูกจ้างชั่วคราวของมก. (สมาชิกสมทบ)
☐ นิติบุคคลทางราชการ (สมาชิกสมทบ) ☐ บุคคลในครอบครัวของสมาชิก (สมาชิกสมทบ)

6.รายได้ ☐ ต่ำกว่า 3,000 - 10,000 บาท ☐ 10,001 - 12,000 บาท ☐ 12,001 - 15,000 บาท
☐ 15,001 - 20,000 บาท ☐ 20,001 - 25,000 บาท ☐ 25,001 - 30,000 บาท ☐ 30,001 บาทขึ้นไป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียวเท่านั้น
โดยแต่ละช่องจะแสดงระดับ ดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วย
ระดับ 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ/ปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิก (SB) ตามทฤษฎี TPB และสมมุติฐาน

ปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออม (INT) ทฤษฎี TPBและสมมุติฐาน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านทัศนคติ (Attitude: ATT)					
1. ท่านเห็นว่าการฝากเงินกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงิน					
2. ท่านคิดว่าการฝากเงินเป็นวิธีการใช้เงินที่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับ การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย					
3. ท่านรู้สึกสบายใจเมื่อมีเงินฝากเก็บไว้สำหรับอนาคต					

ภาพที่ 9 แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (หน้า 1)
ที่มา: คณะผู้วิจัย

ปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออม (INT) ทฤษฎี TPBและสมมุติฐาน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านทัศนคติ (Attitude: ATT)					
4. ท่านเชื่อว่าการฝากเงินเพิ่มความมั่นใจว่าเป้าหมายทางการเงินจะสำเร็จ					
5. ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเองเมื่อสามารถฝากเงินได้ตามเป้าหมาย					
6. โดยรวมแล้ว ท่านเห็นว่าการฝากเงินเป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ					
บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย (Subjective Norm: SN)					
1. ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้ท่านฝากเงินเป็นประจำ					
2. เพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานของท่านมักฝากเงินกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ					
3. บุคคลที่ท่านเคารพเห็นว่าการฝากเงินเป็นสิ่งที่ควรทำ					
4. ท่านรู้สึกว่าคนรอบตัวคาดหวังให้ท่านมีวินัยในการฝากเงิน					
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioural Control: PBC)					
1. ท่านสามารถจัดสรรงบประมาณรายเดือนเพื่อให้มีเงินฝากได้					
2. ท่านสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อให้เหลือเงินฝากในแต่ละเดือน					
3. แม้ในช่วงที่มีรายจ่ายสูง ท่านก็ยังสามารถฝากเงินได้ ท่านรู้สึกว่าการฝากเงินอยู่ในความสามารถและการตัดสินใจของท่านเอง					
4. ท่านมั่นใจว่าสามารถฝากเงินต่อเนื่องได้ในระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน					
5. ท่านสามารถจัดการอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดขวางการฝากเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
ความตั้งใจในการออม (Intention: INT)					
1. ท่านตั้งใจจะฝากเงินทุกเดือนในช่วง 3 เดือนข้างหน้า					
2. ท่านมีแผนที่จะเพิ่มจำนวนเงินออมในปี					
3. ท่านตั้งใจจะทำการฝากเงินเป็นนิสัยประจำ					
4. ท่านตั้งใจจะปรับพฤติกรรมค่าใช้จ่ายเพื่อให้สามารถฝากเงินได้มากขึ้น					
5. ท่านมุ่งมั่นที่จะรักษาวินัยการฝากเงินในระยะยาว					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 10 แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการออมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (หน้า 2)
ที่มา: คณะผู้วิจัย